

OTİSTİKLER DERNEĞİ

HERKES ÇALIŞABİLİR!

ALTERNATİF
GELİŞİM
PROJESİ

Mesleki Eğitim ve İstihdam Programı
MEİP

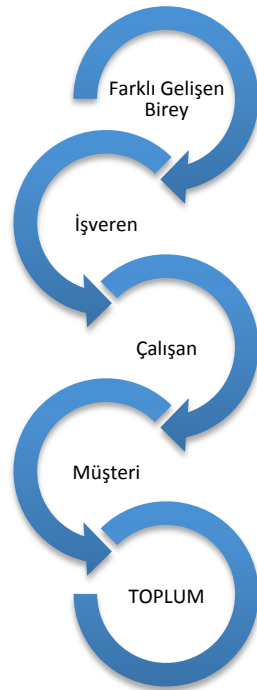
Farklı gelişen bireylerin; anlaşmalı olunan iş yerlerinde, iş yeri çalışanları ile birlikte bir çalışma ortamını paylaşmaları ve kendileri için uygun olan işleri yaparak üretim sürecine katılmalarını kapsamaktadır.

Yurtdışında yapılan araştırmalar otizm spektrumunda yer alan bireylerin ancak % 4 ile % 11.8'inin iş bulup yerleşebildiğini göstermektedir. Türkiye'de ise 650.000 civarında olduğu tahmin edilen otizimli birey içerisinde yüzde kaçının istiham edilebildiğine dair veri bulunmamaktadır. Bu açıdan **MEİP, Türkiye'de**

büyük bir ihtiyaca hizmet eden bir ilk, yurtdışında ise sayılı projelerden biri olma özelliğindedir.

MEİP, 2008 yılında Cihangir’de bulunan bir kafede pilot proje olarak başlamıştır. Şu anda proje kapsamında beş farklı gelişen birey Cihangir çevresindeki çeşitli kafelerde çalışmaya devam etmektedir. Mücver Ev Yemekleri, Cafe Firuz, Akbabalı Cafe, Meyra, Kahvedan işbirliği yaptığımız kurumlar arasındadır. Projede kurumsal firmalar ile yeni işbirlikleri sayesinde daha fazla sayıda farklı gelişene ulaşılması hedeflenmektedir.

*Farklı gelişen bireyin üretime katılımı toplumla bütünleşme açısından da önemli bir işleve sahiptir. **MEİP** ortak kamusal alanları paylaşarak farklı gelişme dair toplumsal bir bilinç kazandırmayı da kapsamaktadır.*

MEİP kapsamında kurumlara *Farklılık Yönetimi* konusunda danışmanlık da verilmektedir. *Farklılık Yönetimi* Tülay Bozkurt (2011) tarafından şu şekilde tanımlanmıştır (s. 263):

“Toplumlarda yerleşmiş olan basmakalıp yargılar, peşin hükümler, sosyal kategorileştirmeler gibi, çoğu zaman farkında olunmadan işi hayatını etkileyen **sosyo-psikolojik dirençlerin** giderilerek **çalışanların iş ortamına getirdikleri bireysel potansiyellerinin** tümünü, **işletmelerin stratejik amaç ve hedeflerine katkı sağlayacak şekilde** kullanabilecekleri bir çalışma iklimi yaratmayı ve sürdürmeyi amaçlayan bir süreçtir.”

MEİP'te farklı gelişen bireyler, iş yeri çalışanları, çalışmacılar (farklı gelişen bireye çalışma saatleri süresince destek olan kişi) ve müşteriler için ayrı hedefler tanımlanmıştır:

Mesleki Eğitim ve İstihdam Programı'nda Süreç

MEİP'te süreç temel olarak farklı gelişen bireyin güçlü özelliklerinin belirlenmesini hem de bu özelliklere uygun işyeri ile eşleştirilmesini kapsamaktadır. Fakat aşağıdaki bölümde görüleceği üzere, iş sadece eşleştirme yapmakla bitmemekte, performans takibini, işyerine danışmanlık verilmesini ve işyeri ile düzenli takip görüşmelerini de içermektedir. Aşağıda program kapsamında izlenen sürece dair detaylı bilgi yer almaktadır:

1. Farklı gelişen bireyin güçlü özelliklerinin belirlenmesi
2. İhtiyaç varsa, eşlik edecek profesyonel çalışmacının seçimi
3. İş yerinin seçilmesi
4. İş yeri ile ön görüşme yaparak projenin amaç-hedef ve misyonun açıklanması
5. İş yeri çalışanları ile ön görüşme (Bu görüşmede sürece dair karşılıklı beklentiler ele alınmaktadır)
6. Farklı gelişen için oryantasyon çalışmasının planlanması (Yapılacak muhtemel görevlerin çalışma ortamında farklı gelişen bireye tanıtılması ve birlikte ön çalışma yapılması)
7. Çalışma gün ve saatinin belirlenmesi
8. Farklı gelişen bireyin ve çalışmacının iş yeri çalışanları ile karşılaşması, işin tanıtımı
9. Değerlendirme
10. İş yeri çalışanları (ayda bir) ve iş yeri sahibi (3 ayda bir) ile ara değerlendirmelerin yapılması
11. İşyeri çalışanlarından geri bildirim alınması (Yapılandırılmış formlar aracılığı ile iş yeri çalışanlarından geri bildirim raporlarının sağlanması)

Bir farklı gelişen hangi işlerde çalışabilir?

Bu sorunun iletişime geçtiğimiz pek çok işverenin bize yönelttiği ilk soru olduğunu görmekteyiz. Programda görev alan kişiler olarak cevabımız ise şu oluyor: *'Farklı gelişenler uygun altyapı hazırlanırsa çeşitlilik yelpazesi geniş işlerde çalışabilirler'*. Önemli olan farklı gelişen bireyin güçlü özelliklerinin ve yeteneklerinin göz önüne alınmasıdır. Aynı zamanda birbirini tekrarlayan ve

keyif vermeyen işlerin (peçete katlama, nane ayıklama vb.) otistik bozukluğu olan bireylerce gayet keyifle (otizmde aynı işin tekrar ediliyor bireye güven duygusu kazandırır) yapılıyor olmasından ötürü iş gücü kazanımı sağlanabileceği unutulmamalıdır.

Program kapsamında kafelerde yapılan işlere örnek olarak, *düzenleme işleri* (örn: raflardaki kapları indirmek, rafları ve kapları silip, kapları yerlerine koymak); *servis açma* (peçete katlamak, katlanan peçeteleri plastik çatal-bıçak ve tuz ile kağıt torbalara koymak); *bulaşık yıkama, durulama, kurulama, dizme, bulaşıkları bulaşık makinesine yerleştirme, getir-götür işleri* (eşya taşıma, teslim etme vs.) verilebilir.

Sonuç olarak, ülkemizde zihinsel ve fiziksel engelli bireylerin kendi sosyal hayatlarını kurmaları ve üretim sürecine katılmaları yönünde yeterli alt yapı bulunmamaktadır. Özellikle ergenlik döneminden sonra toplumsal etkinliklere katılımı düşen farklı gelişenler ve ailelerinin yaşadıkları sorunlara bir yenisini eklemekte ve hastalığın seyrinde artışlar görülebilmektedir. Sadece “farklı” olması ile hatırlanan farklı gelişenlerin toplum içinde işlevsel olduğunu görme fırsatı kalmamaktadır. Mesleki Eğitim ve İstihdam Programı (MEİP), farklı gelişenlerin üretime katılımını kolaylaştırmak için bu süreçte rol alan tüm aktörlerin (farklı gelişen, aileler, çalışmacılar, işveren ve/veya çalışanlar, -varsa- müşteriler) sürece hazırlanması ihtiyacı ile geliştirilmiş ve sürdürülmeye devam etmektedir.